

Marcusevangelie - (2) "Wie zegt gij dat ik ben?"

Lezing:

Jezus en zijn leerlingen trokken naar de dorpen bij Caesarea van Filippus. En onderweg vroeg Hij zijn leerlingen: 'Wie zeggen de mensen dat ik ben?' Ze zeiden Hem: 'Johannes de Doper, volgens anderen Elia, en weer anderen zeggen: 'Een van de profeten.' Hij vroeg hun: 'En jullie, wie zeggen jullie dat ik ben?' (Mc 8,27-29)

Toespraak:

Vorige week deed Karel hier een oproep om het evangelie volgens Marcus eens helemaal door te lezen, als een roman die jou meeneemt in een dynamiek die cirkelt rond de vraag 'Wie is die Jezus toch?'

Vroeger zei men wel eens dat de bijbel antwoorden geeft op de levensvragen. Maar eigenlijk is de bijbel **een boek dat eerder vragen stelt dan antwoorden te geven**. De bijbel is **een boek om mee in gesprek te gaan**: het is aan mij als lezer om antwoord te geven op de goede vragen die de bijbel stelt. En inderdaad: Wie de oproep van Karel heeft gevolgd en het Marcusevangelie van het begin tot het einde helemaal heeft doorgelezen, zal opgemerkt hebben dat er in zijn tekst heel veel vragen voorkomen. Vragen die aan Jezus worden gesteld en vragen die Jezus zelf stelt aan zijn omstanders. Bijbeldeskundigen hebben meer dan 110 vragen geteld bij Marcus. Je krijgt de indruk dat de evangelist er bewust zoveel vragen heeft ingebracht om de lezer aan het denken te zetten. En de meeste van die vragen hebben betrekking op de figuur van Jezus zelf.

Door die vele vragen bouwt Marcus een mysterie rond die figuur van Jezus.

In het eerste hoofdstuk al stapt een man die zogenaamd bezeten was door een onreine geest naar Jezus toe en schreeuwt hem toe: "*Wat hebben wij met jou te maken, Jezus van Nazaret? Ben jij gekomen om ons te vernietigen?*" (Mc 1,24). Ter info: als die man over 'wij' en 'ons' spreekt, dan zijn dat dus die duivelse krachten, in meervoud, die Jezus bevragen. Ze voeren een machtsstrijd met Jezus. Naar het schijnt bestaat één van de strategieën om in een machtsstrijd de overwinning te behalen, er in dat je de identiteit van de tegenstander probeert te ontmaskeren zodat je macht over hem kan krijgen. Nadat Jezus die man met één zin heeft genezen vragen de omstanders zich verwonderd af: "*Wat is dat allemaal, als zelfs de boze geesten aan hem gehoorzamen?*" (Mc 1,27). Marcus wil blijkbaar dat de lezer zich afvraagt hoe groot de macht is van die bijzondere mens Jezus.

Het zijn **vooral Jezus' tegenstanders** die vragen stellen in het Marcusevangelie. Waarom eet Jezus met zondaars en tollenaars? Waarom doen zijn leerlingen op sabbat dingen die niet toegelaten zijn volgens de reinheidsvoorschriften van de Thora? Waarom vasten Jezus' leerlingen niet als anderen vasten? En vooral Jezus' uitspraken roepen weerstand op, zoals zeggen dat iemands zonden zijn vergeven. "*Hoe durft hij dat te zeggen? Dat is godslasterlijk! Wie anders kan er zonden vergeven dan God alleen?*" (Mc 2,7). De kritische vragen van Jezus' tegenstanders helpen het beeld te verfijnen van wie Jezus volgens de verteller van dit evangelie is.

Maar ook zijn volgelingen zitten met vele vragen over Jezus. Zo gebeurt het verschillende keren dat Jezus en hen apart uitleg moet geven over zijn woorden en daden. Zij stellen hem vragen over de parabellen en gelijkenissen die hij heeft verteld. Het lijkt wel of Jezus er op een bepaald moment door geïrriteerd raakt: "Begrijpen jullie het nu ook nog niet?" vraagt hij hen, na een uitvoerige uitleg over de onzin van bepaalde reinigingsvoorschriften die in de joodse Wet staan.

En zo worden ook wij als lezer stap na stap aan het denken gezet over de identiteit van Jezus: Wie is hij eigenlijk?

Het Marcusevangelie telt 16 hoofdstukken. De lezing van vandaag staat aan het einde van het achtste hoofdstuk. Dat is dus pal in het midden van dit evangelie. Er is al heel wat voorafgegaan: Jezus trekt rond, en een klein groepje mensen trekt met hem mee. Overal waar hij komt staan mensen verbaasd over zijn woorden en zijn daden. Voor de massa spreekt hij dikwijls in raadsels, maar aan zijn trouwe bondgenoten geeft hij wat meer uitleg.

En dan, op een gegeven moment vraagt hij zich af of ze het al begrepen hebben wat de boodschap is van zijn levenswijze. En hij doet de test. Eerst lijkt het op een rondje nieuwsgierigheid over de geruchten die over hem de ronde doen: 'Wat vertellen ze allemaal over mij?' En de antwoorden die hij krijgt tonen aan dat zij in hem de wedergeboorte zien van iemand van wie voorspeld werd dat die ooit zou terugkeren. Dat werd nl. gezegd over Elia en ook over Johannes de Doper. Maar dat zijn quizvragen met 'wist-je-datjes' als antwoord. En dan komt de persoonlijke vraag: Wie ben ik volgens jou? Welke betekenis heeft mijn aanwezigheid op deze wereld voor jou?

Ik zei het al: de bijbel is een boek om mee in gesprek te gaan. Laat ons dat dan ook doen, hier en nu. Laten we hier eens een zomerviering doen in de herfst. Voor de mensen die niet weten wat ik daarmee bedoel: in de zomervieringen van De Lier is er niet echt een toespraak maar een samenspraak. Na het lezen van de bijbeltekst krijgen de aanwezigen de kans om te zeggen hoe die tekst bij hen binnenkomt.

Vandaag is dat de vraag van Jezus:

Wie ben ik voor jou? Wat betekenen ik voor jou?

(...) Reacties van de aanwezigen op bovenstaande vraag.

Jef Truwant

De Lier, 11 november 2018

Bronnen:

- Geert Van Oyen, De Marcuscode, Altiora Averbode, 2005

- Jan Lambrecht, Hij gaat voor ons uit. Jezus volgen in het marcusevangelie, Acco Leuven, 1981